



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

2. Pertinentia ad diuersos status religionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)



tis timor: ex infirmitatis grauitate, dolor: ex certitudine senectutis non obstinatio, sed humilitas & afflictio sequi deberet. In senectute maiori discretione opus est. Gregorius: Tanto debet esse quisq; in sui regimine cautior: quanto fuerit ætate prouectior. Periculosa est insipientia in fine vitæ. Illam enim nulla corrigit sapientia. Frequenter hæc insipientia inuenitur in illis, quos mundus reputat sapientes. Vnde de cupido & auaro legitur: In nouissimo suo erit insipiens. Sapientia verò in fine vitæ multum est utilis. Stultitias enim præcedentis vitæ corrigit. Obstinatio in sene, ideo periculosa est, quia in eo ætas senilis ad duritiam facit, & vt frequenter longa assuefactio ad malum.

*Hier. 17.*

*De pertinentibus ad diuersos status religionis.*

CAPVT II.

**I**N statu incipientis debet intendere claustralis destructioni vitæ secularis, & extirpationi vitiorum. destructio verò vitæ secularis omnimodo non fit subito. Vnde Gregorius in moralibus. Conuersionum initia bonis moribus malisque permixta sunt: & noua iam per intentionem agitur, & vetus adhuc vita ex vsu retinetur. Et notandum quod quinque de causis accidit, quod in eo qui ingreditur religionem, vita vetus nõ destruitur. Vna causa est, quia per longam consuetudinem vita secularis quasi in naturam versa est. Cõsuetudo enim est quasi altera natura: Si mutare potest Æthyops pellem suam, & pardus varietates suas, & vos poteritis bene facere, cum didiceritis malum. Prouerbum est:

*Hier. 13.*

*Pro. 22.*

*Eccl. 10.*



est: Adolefcens iuxta viam fuam etiam cum  
 fenuerit, non recedet ab ea. Languor prolixior  
 grauat medicum. Secunda cauffa eft laxitas mo-  
 nafterij. Sicut ferpens non in foramine lato, fed  
 arcto veterem pellem deponit: fic in monafte-  
 rio illo mores feculares non deponuntur, in  
 quo fratres fecundum fuam voluntatem viue-  
 re permittuntur. Tertia cauffa eft defectus do-  
 ctinæ. In Pſal. Lex Domini immaculata con-  
 uertens animas. Lex Dei eft vt ignis ad quem fit  
 cordis liquefactio, vt priori forma amota, fiat  
 nouæ formæ impressio. Nunquid non verba  
 mea ſunt quaſi ignis ardens? In dextera eius i-  
 gnea lex. In Pſal. Ignitum eloquium tuum ve-  
 hementer. Anima mea liquefacta eft, vt dilectum  
 locutus. Quarta cauffa eft defectus boni exem-  
 pli. Seneca. Longum iter per præcepta; breue et  
 efficax per exempla. Exemplum bonum ſe ha-  
 bet, vt forma exemplaris, quæ multum valet ad  
 hoc, quod aliquis nouitatem vitæ aſſequatur.  
 Quinta cauffa eft defectus bonæ voluntatis, quæ  
 eft, quaſi quædam informis materia omnium  
 bonorum in religione. In ſtatu incipientis mul-  
 tum eft neceſſarius timor Domini: qui mala  
 quæ iam ſunt, expellat: & his quæ nondum ſunt  
 reſiſtat. Bernardus in ſerm. Ante omnia nouiti  
 timor Dei neceſſarius eft, quo nimirum peccata  
 præterita poſſint delere, & cauere futura. Ti-  
 mor enim Domini (vt ait Scriptura) expellit pec-  
 catum: ſiue quod commiſſum eſt, ſiue quod  
 tentat intrare. Expellit hoc, pœnitendo: illud, re-  
 ſiſtendo. Si timor deſit, nec peccata, quæ erant  
 expelluntur: nec peccatis reſiſtitur. Et ſic de hi  
 qua

*Hier. 23.*

*Deut. 33.*

*Cant. 5.*

*Epist. 6. à  
medio.*



quæ pertinent ad diuersos status religiosorum,  
patet.

*Quòd valde reprehensibilis est religiosus, qui  
in religione malè viuit.*

**E**T notandum valde reprehensibilem esse  
eum, qui in religione malè viuit. Quia aut  
in sæculo malè vixerat vel bene: si bene, valde  
reprehensibilis est, quia malè viuit inter bonos,  
qui bene vixerat inter malos: & inter innocen-  
tes innocentiam amisit, qui inter nocentes eam  
seruauit. Si verò in sæculo malè vixerat, & me-  
tuens ne incideret in manus Dei viuentis, car-  
cerem claustrum spontaneè sibi elegerat: valde fa-  
tuus est, cum Dominum carceris in carcere of-  
fendit, & funem peccati, quo in inferno suspen-  
datur, quem in eo misericordia Domini diru-  
perat, resumit: & qui dirumpenti vincula sua sa-  
crificium laudis sacrificare debuit: pro laude  
contumeliam reddit. Dederat ei Dominus lo-  
cum pœnitentiæ: & ipse abutitur eo in superbi-  
am. Dei benignitas adduxerat eum ad pœniten-  
tiam: ipse verò thesaurizat sibi iram. Non timet  
ibi peccata perpetrare: vbi perpetrata in sæculo,  
debit corrigere. Misericordiæ quoque Domi-  
ni illudit: qui ei pœnam æternam, cui etiam pro  
minimo mortali quod fecerat, adiudicaturus  
erat, in pœnam momentaneam commutauit.  
Item valde reprehensibilis est: qui Deo negligit  
reddere vota illa, quæ distinxerunt labia sua.  
Non enim onus religionis ei nolenti impositum  
est: sed post experientiam & deliberationem, ab  
eo spontaneè assumptum. Ipse fuit largus pro-  
missor:

P

missor:



*Actor. 5.*

missor: sed redditor est auarus. Ipse diuisor in-  
quus, qui sua dedit Deo, se verò dat diabolo. Ipse  
mentitus est Deo: quod non est parum pericul-  
sum: sicut ostenditur Actor. 5. Cur (inquit Petrus  
Ananiæ) tentauit sathanas cor tuum, mentiri  
Spiritui sancto? Non es mentitus hominibus sed  
Deo. Audiens autem Ananias hæc verba, cecidit  
& expirauit. Ipse Deum irrisit: cui non solum  
quod promisit. De qua irrisione loquitur B. Bernardus

*Cap 58. post  
medium.*

nedictus in Regula sua, dicens de illo qui pro-  
fessionem fecit, quòd si aliquando aliter fecerit  
à Deo se damnandum sciat, quem irridet. Tale  
merito in futuro à Deo irridebuntur, secundum  
illud: Qui habitat in cælis, irridebit eos. Despe-  
xistis omne consilium meum, & increpationes  
meas neglexistis: ego quoque in interitu vestro  
ridebo. Item talis reprehensibilis est, quia illud  
negligit, quod cunctis mundi amabilius præ-  
legit. Ille verò qui pro Deo mundum reliquit,  
Deum amittit, omnia amisit. Ipse verò similis est  
negotiatori, quærenti bonas margaritas: qui in-  
uenta vna pretiosa margarita, vendit omnia  
quæ habuit, & eam emit: & postea eam proci-  
cit. Ipse quasi inter duas fellas cecidit ad terram

*Psal. 2.  
Pro. 11.*

Bernardus loquens cuidam malæ sanctimonio-  
si: Deum, inquit, repellens, & à seculo repulsi-  
inter duas, vt dicitur, fellas corrueras: nec ita  
que Deo viuebas, quia nolebas: nec seculo quæ-  
non poteras. Frequenter debent habere in cor-  
de suo, qui mundum reliquerunt, & monaste-  
rium intrauerunt, illud verbum Petri: Ecce  
nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Quis  
ergo erit nobis? Mira fatuitas est, cum aliquis  
ami-

*Epist. 114.  
circa med.*

Epist. 114. circa med. Bernardus loquens cuidam malæ sanctimonio-  
si: Deum, inquit, repellens, & à seculo repulsi-  
inter duas, vt dicitur, fellas corrueras: nec ita  
que Deo viuebas, quia nolebas: nec seculo quæ-  
non poteras. Frequenter debent habere in cor-  
de suo, qui mundum reliquerunt, & monaste-  
rium intrauerunt, illud verbum Petri: Ecce  
nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Quis  
ergo erit nobis? Mira fatuitas est, cum aliquis  
ami-

*Matth. 19.*

Matth. 19. Bernardus loquens cuidam malæ sanctimonio-  
si: Deum, inquit, repellens, & à seculo repulsi-  
inter duas, vt dicitur, fellas corrueras: nec ita  
que Deo viuebas, quia nolebas: nec seculo quæ-  
non poteras. Frequenter debent habere in cor-  
de suo, qui mundum reliquerunt, & monaste-  
rium intrauerunt, illud verbum Petri: Ecce  
nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Quis  
ergo erit nobis? Mira fatuitas est, cum aliquis  
ami-



amicum illum, pro quo patrem & matrem & omnes alios amicos carnales requirit: à quo omnia bona recepit, & plura erat recepturus, inimicum sibi reddit: & pertinaciter offendit. Qui in monasteriis malè viuunt, deberent frequenter dicere Domino illud: Omnia in te habentes, te non debuimus dimittere ire à nobis. *Thob. 19.*

Item valde reprehensibilis est, qui in monasterio malè viuit, vbi non solum bene, sed etiam melius viuere debuit. Ipse verò è contrario non solum viuit ibi malè: sed etiam valde malè. Tales enim vel sunt valde boni; vel valde mali: vel sunt dæmones, vel sunt angeli. *Augusti- Epist. 137.*

Epist. 137. Non inueni meliores, quàm qui in monasterio profecerunt: nec expertus sum deteriores, quàm qui in monasterio defecerunt. Multa verò sunt quæ ad magnitudinem malitiæ eius qui malè viuit, facere videntur. Primū est loci sanctitas. Secundum bonorum societas. Tertium bene viuendi oportunitas. Quartum, quòd à Deo prouisionem accepit. Quintum est professio, quæ præcessit. Sextum est, quòd ea, quibus indignus est, facere præsumit. Septimum, quòd locum vnius boni viri occupat. Octauum est, quòd eos à quibus beneficia recipit, defraudat. Nonum, quòd pœnis, quibus similes sibi puniti sunt, non terretur. Decimum, quòd propter damnum quod incurrit, à peccato non cohibetur. Sanctitas loci multum aggrauat peccatum. Vnde dicitur: In terra sanctorum iniqua gessit, & non videbit gloriam Dñi. *Isa. 26.*

Multum displicet Saluatori, cū contaminantur loca salutis deputata. De qua cõtaminatione cõqueritur. *Hier. 2.*



*Iob. 1.**Ioan. 6.*

tur. Contaminastis, inquit, terram meam. Multum etiam aggrauat peccatum, societas bonorum. Qui malus est inter bonos, est sicut Iudas inter Christi discipulos: & sicut Sathan inter Deos filios. De quo: Cum venissent filij Dei, & assiderent coram domino: affuit inter eos & Sathanas, id est, aduersarius, qui saluti aliorum aduersatur: vel eos defraudando adiutorio quod eis facere debuit, vel eis contrario gressu intendendo, eundo scilicet in infernum, aliis eundo in paradysum: vel eos scandalizando. Saluator Iudam diabolū vocauit, qui inter bonos malus fuit. Nonne vos duodecim elegi? & vnus vobis diabolus est. Itē oportunitas bene viuere quam habet aliquis in claustro bene disposita multum aggrauat peccatum malè ibi viuere. Non solum enim fructuosius, sed etiam iocundius posset bene viuere, quàm malè. Vnde Bernardus loquens de illo verbo: Confundam omnes iniqua agentes superuacue, dicit: Non superuacue iniqua agit, qui non tantum modo fructuosius, sed etiam iocundius Deo seruire poterat, quàm mundo? Maior est pena quam habet religiosus, dum peccatum procuratur in stimulo conscientie qui sequitur, & in erubescencia quam habet cum deprehenditur & in pœnitentia quam facere compellitur: & in timore quem habet ne deprehendatur: quàm in iocunditas quam habet, cum peccatum perpetratur. Præterea si bene viueret, interiore iocunditatem haberet: in custodiendis enim mandatis Dei, est retributio multa. Sed sicut dicit Gregorius. Vesana mēs plus se assequi aspectu carna



carnaliter, quàm tenere blanda spiritualiter,  
 gaudet. Habentes manna, illud fastidiunt: & cæ-  
 pas desiderant, quæ non sine lachrymis come-  
 duntur. Prouisio etiam quam à Deo recepit,  
 multum aggrauat. Proditor enim est, cum eum,  
 à quo vestitur & pascitur, impugnat. De illo po-  
 test dicere Dominus illud: Ecce manus traden-  
 tis me, mecum est in mensa. Si inimicus male-  
 dixisset mihi, sustinuissem vtique. Tu verò ho-  
 mo vnanimis, dux meus & notus meus, qui si-  
 mul mecum dulces capiebas cibos. Canis illum  
 amat à quo pascitur, quando alios valde perse-  
 quitur. Cane ergo deterior esse videtur, qui be-  
 neficiis, quæ à Deo recipit, ab eius impugnatio-  
 ne non cohibetur. Item non parum aggrauat  
 peccatum professio quæ præcessit. Non enim  
 parua culpa est, cum ille qui se Deo obtulit, se  
 Deo postea aufert, & diabolo se offert: & qui  
 corpus suum, per votum continentia, Deo ex-  
 hibuit hostiam viuentem, sanctam, Deo placen-  
 tem, post per incontinentiã illud diabolo exhi-  
 bet hostiam morientem, execrabilem, & foeten-  
 tem: & vitæ angelicæ quam ducere proposuit,  
 vitam porcina præponit. Bernardus. Quid de-  
 corius castitate quæ de homine angelum facit?  
 E contrario, quid immundius luxuria quæ an-  
 gelum in porcum conuertit? Multum etiam fa-  
 cit ad magnitudinem malitiæ, quòd ea, ad quæ  
 indignus est, præsumit. Præsumit enim stare in  
 conspectu Dei: cum Deus vsque ad mortem ira-  
 tus sit ei; quod non est parum periculosum, cum  
 ipse dicat: Sanctificabor in his qui appropin-  
 quant mihi, id est, sanctus in eis apparebo, vin-

Luc. 22.

Epist. 42.  
habet pro-  
ra Verba.

Leuit. 13.



dictam de malis eorum sumendo. Ad magnitudinem etiam malitiæ eius facit, quòd locum vnius boni viri occupat. vnde timendum est, ne à Domino citius per mortem abscindatur, locus ab eo expediatur; cùm scriptum sit de ficulnea sterili. Succide eam: vt quid etiam terræ occupat? Item ad magnitudinem malitiæ eius facit, quod illos decipit, à quibus beneficia recipit, qui sunt vel in periculo mundi, vel in igne purgatorij: quia cum ipse Deo displiceat, debito modo eis non subuenit. Cum enim is displiceat qui ad interpellandum mittitur: irati animus ad deteriora prouocatur, vt dicit Greg. Itē ad magnitudinem malitiæ eius facit quod poenis illis nō terretur, quibus peccata in sacris locis commissa, punita leguntur. Commissum fuit peccatum superbię in cœlo: pro quo tam nobilis creatura est aternaliter damnata. Videbam sathanā sicut fulgur de cœlo cadentem. Commissum est peccatum inobediētiae in paradiso terrestri: pro quo totum genus humanum exilio & morti adiudicatum est. Commissum est peccatū carnalis amoris in illa congregatione, in qua Christus præfuit: Iudas enim illud quod dandū erat pauperibus, dabat vxori & filiis: quod peccatum fustipendio punitum est. Commissum est peccatum proprietatis in cōgregatione illa cui præfuit Petrus: quod morte subita in Anania & Saphira punitum est. Item ad magnitudinem malitiæ eius facit, quod à peccato non cohibetur propter damnum quod incurrit. Propter hoc enim bona religionis amittit: Qui assumit crucem transmarinam, & est raptor vel latro, cauet à peccato, ne pere-

*Luc. 13.*

*Lib. 1. pastor. cap. 11. parum à princip.*

*Luc. 10.*

*Actor. 5.*



peregrinationis fructum amittat: quanto magis debet cauere qui est in religione, ne bona religionis amittat, cum religio præualeat cuiuslibet peregrinationi? Cuius signum est, quod in religionem potest commutari. Deteriores etiam furibus videntur & raptoribus, qui religionem intrant, & se non emendant. Qui malus est in religione, est quasi malus latro Christum in cruce blasphemans opere, licet non sermone: qui de cruce claustrum transiturus est ad cruciatum inferni. Talis valde infelix est, qui in Dei vinario siti moritur: in eius seruatorio corrumpitur; & in loco salutis damnationem suam operatur. Quod alij esset aurum, est ei plumbum: onus scilicet religionis. Quod esset salus & vita alij, ut Sacramentum altaris: est mors & damnatio ipsi. Qui est in statu incipientis, cum experientia ei desit, non debet de sensu suo confidere: sed alienum sensum suo præponere. Quantum in se est, rigorem religionis debet amare: alienam tamen dispensationi acquiescere; & præ suorum interiorum diligentia, sua exteriora negligere. De primo dicit Bernardus. Obsecro vos nouelle plantationes Dei, vos, qui nondum habetis exercitatos sensus ad discretionem boni & mali: nolite sequei cordis vestri iudicium: nolite abundare in sensu vestro, ne vos, tanquam rudes adhuc, versutus ille venator decipiat. De secundo idem Bernardus. Feruorem nouitiorum non decent illam misericordes in seipsum discretionem, & discretionum dispensationes, facilesque indulgentiam suo iudicio; non tamen recusandam sunt alieno. Idem: A nouitio in

*Serm. 3. su-  
per Psalm.  
Qui habi-  
tat. paulo a  
princip.*

P 4 seipsum



seipsum rigida debet esse censura, & discreta seueritas : ad regentem, vel consulentem paternam vel fraterna charitate & pietate, lenis & obediens in omnibus humilitas. De tertio, Idem: Fa-

*Serm. 63. super Cant. post med.*

teor, placent in nouitiis, neglectior utique is, qui foris apparet, corporum cultus & vestium, sermo rarior, vultus hilarior, aspectus verecundior, incessus maturior. Qui in statu proficiens est, defectus suos debet considerare: & pro illis supplendis Deo in oratione instare continue. Proficiens quasi duobus pedibus debet ascen-

*In Psal. 122. Et serm. 15. de Verbis apost. in fine.*

*Serm. 15. de Verbis Domini. in fine. Et in Psal. 69. paulo à fine.*

dere: meditatione scilicet & oratione. Meditatio quid desit docet: oratio ne desit obtinet. Augustinus. Semper tibi displiceat quod es: si vis peruenire ad id quod nondum es. Nam ubi tibi placuisti, ibi remansisti. Si autem dixisti, sufficiens peristi. Idem: Adde semper, semper ambula semper profice: noli in via deficere: noli retro redire, noli deuiare. Remanet, qui non proficit retro redit qui ad ea reuoluitur, vnde iam abscesserat. Si attentas stare: ruas necesse est. Et notandum quòd quanto aliquis plus proficit, tanto defectus suos amplius agnoscit: & malis suis magis irascitur. Gregorius. Sancti viri qui altius apud Deum virtutum dignitate proficiunt, eo subtilius indignos se esse deprehendunt quia dum proximi luci fiunt, quidquid eos in seipsis latebat inueniunt. Idem: Quanto plus proficimus in cognitione, tanto nobis indignamur amplius de peruerso opere. Quæ congruant ei qui est in statu perfectionis, ostendit Bernardus his verbis. Perfectus reputabitur, in cuius anima hæc tria congruenter atque oportune

*Li. 18. moral. cap. 34. habet similia.*

*Hom. 10. in Ezech. circa finem. Serm. 57. super Cant. non remote à fine.*

cor-



concurrere videbuntur, scilicet vt & gemere pro se, & exultare in Deo nouerit, simul & proximorum vtilitatibus potens sit subuenire: placens Deo, cautus sibi, vtilis suis. Ad statum etiam eius qui perfectus est, pertinet, imperfectionem suam agnoscere, & perfectionem appetere, & imperfectionem proximi patienter tolerare. Gregorius in moralibus. Magna est perfectio, suæ imperfectionis cognitio. Augustinus. Quantum mihi videtur, in ea quæ perficienda est iustitia, multum in hac vita proficit, qui, quàm longè sit à perfectione iustitiæ, proficiendo cognouit. Bernardus. Nemo perfectus, nisi qui perfectior esse appetit. Idem: Ita nimirum solet diuina pietas, conseruando humilitatis gratiam, ordinare, vt quantò plus quisque proficit, eò minus se reputet profecisse. Nam vsque ad extremum spiritualis exercitij gradum, si quis tantum proficit, aliquid ei de primi gradus imperfectione relinquitur: vt adhuc vix sibi illum adeptus videatur. Greg. Ille verè perfectus est: qui ad imperfectionem proximi impatiens non est.

*Lib. 5. mor.  
cap. 14. in  
princip.*

De quibusdam inordinationibus claustris.

CAPVT III.

**V**Ltimo in hoc quarto libro notandū, quòd in aliquibus claustris vbi cuncta ordinatè fieri deberent, loco ordinationis est confusio infernalis, vbi nullus ordo. Quod deberet esse intus, est extra. quod deberet esse sursum, est deorsum: quod deberet esse dextrum, est sinistrū: quod deberet esse ante, est retro: quod deberet esse medium, est extremum. Primam inordinationem, facit hypocrisis: cum scilicet clau-

P 5                      stra-